

Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur
Ter attentie van Staatssecretaris Rummenie
Postbus 20401
2224 JX Den Haag

Nieuwe Pekela, 10 maart 2025

Betreft: Reactie op 'Gedragscode soortenbescherming Unie van Waterschappen'

Geachte Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
Geachte heer Rummenie,

Als zeer bezorgde burger reageer ik hierbij op de ter consultatie gelegde, geactualiseerde Gedragscode Soortenbescherming Unie van Waterschappen.

In het uitgestrekte agrarisch gebied waar ik woon vormen bermen, watergangen, oevers en keringen een zeer substantieel aandeel van de natuurlijke landschapselementen en bezitten ze een enorme ecologische potentie. Zorgvuldig onderhoud van deze elementen is in dit intensief gebruikte agrarische landschap essentieel voor het waarborgen van ten minste de basiskwaliteit natuur en voor het versterken van de groen-blauwe dooradering.

Meerdere wetenschappelijke studies tonen aan dat klepelen van alle maaimethoden het meest schadelijke directe effect heeft op flora en fauna en aantoonbaar nadelig is voor de brede biodiversiteit. Door klepelen toe te staan in de 'afwijkende situaties' zoals beschreven in bijlage 7 van de geactualiseerde Gedragscode Soortenbescherming, maakt de Unie van Waterschappen van deze schadelijke methode in mijn regio opnieuw de norm in plaats van de uitzondering, terwijl dat niet nodig is.

Afwijkende situatie 3: Om onveilige situaties op onderhoudspaden te voorkomen

In deze regio hebben vrijwel alle waterschapssloten een onderhoudspad dat minder dan 3 meter breed is. De gedragscode stelt dat machinisten zicht moeten kunnen houden op de boveninsteek van de watergang om eventuele graafschade en beginnende verzakking te detecteren. Hoge en/of zware vegetatie op het talud dient daarom direct te worden verkleind tot een beperkt volume en moet goed worden verspreid over het gehele onderhoudspad zodat het snel verteert. Dit zou alleen mogelijk zijn met een klepelmaaier, andere maaimethodes zouden hopen maaisel op de boveninsteek achterlaten die nat en glad zijn en zorgen voor slipgevaar.

De praktijk spreekt deze redenering echter tegen. Bij het huidige onderhoud met klepelmaaiers in deze regio blijven zeer regelmatig hopen maaisel achter op de boveninsteek en het onderhoudspad, die slechts langzaam verteren. Ook wordt het maaisel dat met een maaikorf uit het natte profiel wordt gehaald, op de insteek en op het onderhoudspad gelegd en blijft daar liggen. Dit heeft blijkbaar nooit een veiligheidsprobleem opgeleverd, wat de noodzaak van

klepelen voor veiligheidsdoeleinden op deze locatie in twijfel trekt. Het veiligheidsargument onder punt 3 lijkt daarom een ongenuanceerd gelegenheidsargument. Daarnaast ontbreekt een onderbouwde vergelijking van alternatieve maaimethodes die mogelijk met aanpassingen of in combinatie wel degelijk veilig kunnen worden toegepast.

Afwijkende situatie 4: Om onveilige situaties op steile (dijk)taluds en/of dijken met een beperkte draagkracht te voorkomen

De gedragscode stelt dat klepelen is toegestaan op dijken met beperkte draagkracht. Bij afwezigheid van een naastgelegen verharde weg zou de maibeurt bovendien beperkt moeten worden tot één werkgang, zonder afvoer van maaisel. Om vermindering van de draagkracht ten gevolge van verstikking van de afgemaaide vegetatie te voorkomen, zou het maaisel in die gevallen verkleind en verspreid moeten worden voor snelle vertering.

Het is opmerkelijk dat bij dijken met een beperkte draagkracht de optie om met lichtere machines te werken niet wordt overwogen. Daarnaast ontbreekt een concrete definitie van "beperkte draagkracht", waardoor deze uitzondering in de praktijk op vrijwel alle dijken kan worden toegepast.

In de praktijk worden de dijken in deze regio geklepeld volgens planning, ongeacht de omstandigheden. Dit gebeurt zelfs tijdens natte periodes, waarbij zware tractoren diepe insporing veroorzaken, of na langdurige droogte wanneer er nauwelijks vegetatie aanwezig is en maaien niet noodzakelijk is. Bovendien blijft het maaisel in flinke bulten achter om langzaam te verteren - zelfs nu, begin maart, liggen er nog bulten van maaiwerkzaamheden uit het najaar. De beheerders lijken zich niet zo'n zorgen te maken over het kapotrijden van de dijken en het achterlaten van bulten maaisel. Ongeacht of de dijk in dit praktijkvoorbeeld bestempeld is als een dijk met beperkte draagkracht, laat de discrepantie tussen de theoretische onderbouwing in de gedragscode en de praktijksituatie zien dat het veiligheidsargument ongenuanceerd is en voornamelijk lijkt te worden ingezet om de keuze voor klepelen te rechtvaardigen.

In mijn woongebied zou het waterschap een cruciale rol in natuurbescherming kunnen vervullen als ze dat zou willen. Wanneer een waterschap werkzaamheden wil uitvoeren die potentieel schadelijk zijn voor beschermde soorten, dient zij hiervoor, zoals ieder ander, een ontheffing aan te vragen zodat een zorgvuldige afweging kan plaatsvinden die rekening houdt met de lokale situatie. Het overmatig toestaan van uitzonderingen voor klepelen ondermijnt de bescherming die de gedragscode zou moeten bieden. De huidige staat van de Nederlandse biodiversiteit is dermate zorgwekkend dat we het ons niet kunnen veroorloven om via een gedragscode de wettelijke bescherming te omzeilen en de (sloot)kantjes er zo gemakzuchtig vanaf te lopen. Er is maatwerk nodig.

Ik verzoek u daarom met klem de voorgestelde wijzigingen ten aanzien van het gebruik van de klepelmaaier kritisch te herzien en de voorliggende gedragscode in diens huidige vorm tot die tijd niet vast te stellen.

Met vriendelijke groet,
Een zeer bezorgde burger